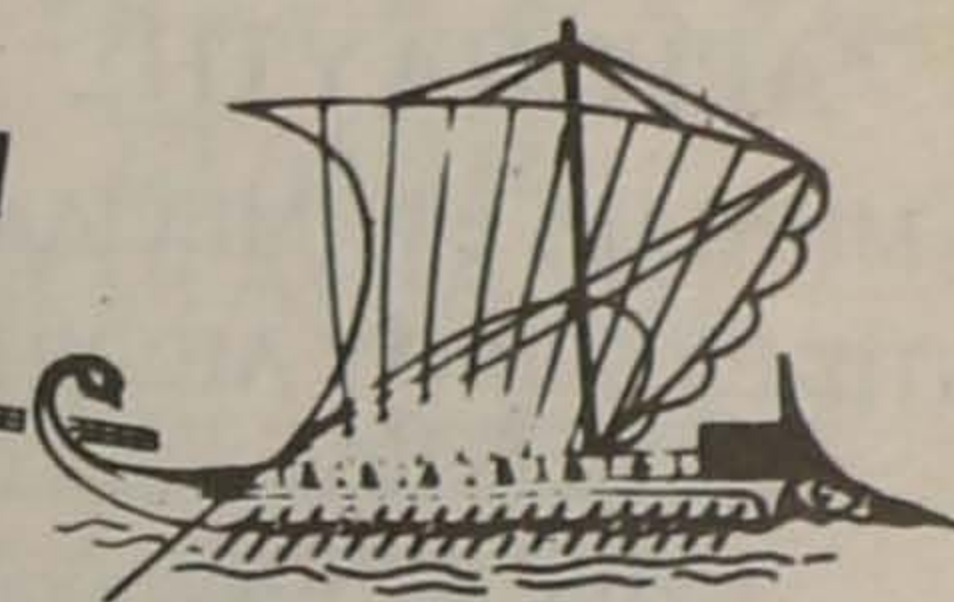

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Ετος 2ο Αρ. φύλλου 16 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1990

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΑΓΑΠΗΣ

Στη φωτογραφία ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Αλέξανδρος Τσαχουρίδης ενώ τσουγκρίζει το πασχαλινό αυγό με μιά καλομάνα.

Τη δεύτερη μέρα του Πάσχα μέλη του Δ.Σ. της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας με συνοδεία χορευτικού τμήματος πήγαν στο Γηροκομείο Βέροιας και προσέφεραν λίγη παρά στους απόμακρους της ζωής. Οι αξιοσέβαστοι γέροντες ξαναθυμήθηκαν ανάμεσα

στα ποντιόπουλα, που για χάρη τους χόρευαν παραδοσιακούς χορούς, παλιές αξέχαστες στιγμές. Κι αυτήν την θύμησή τους τη μαρτύρησε κάποιο δάκρυ που άθελά τους κύλησε από τα πονεμένα μάτια τους.

Στη φωτογραφία μέλη του Δ.Σ. της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας και τμήμα του χορευτικού συγκροτήματος που πήγαν μέρος στην επίσκεψη της αγάπης.

Η Ανοιξη από την αρχή κίχλας στον Πόντο είναι χαρά Θεού. Ο ουρανός καταγάλανος. Τα χιόνια αργολειώνουν ψηλά στα παρκάρια κι αντιβούν τα ρέματα από τα πολλά νερά. Ξυπνά το χόρτο κι αναδίνει το λούλουδο. Ερχονται μέρες λαμπριάτικες. Ξαναγουρίζουν οι ξενητεμένοι τεχνίτες στις οικογένειές τους.

Είναι όλα έτοιμα για το μεγάλο γεγονός. Ο ήλιος βασιλεύει, η θαλπωρή της μέρας εξανεμίστηκε, τα βουνά στέλλουν το ψυχρό απόγειο.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Απόψε, την παραμονή της Λαμπρής όλοι θα αγρυπνήσουν. Οι καρμπάνες γεμίζουν τον αέρα με μύριους γλυκόπικτους καρπανισμούς. Αμέτρπτες οι λαμπάδες μέσα στη νύχτα, γλυκύτατα τα αναστάσιμα άσματα. Οι ψαλμωδίες και οι ύμνοι συγκινούν τις ψυχές των Ποντίων. Λαμπρή! Ανάσταση της φύσης, της ζωής και του Θεού. Από το ιερό έρχεται το φως το λυτρωτικό. "Δεύτε λάβετε φως".

Παρέμειναν Τραντέλλενοι

Ο σκλαβωμένος Πόντος βλέπει στο αναστάσιμο γεγονός την εθνική του Λευτεριά. Ελπίζει όπως, από τα δεινά του χειμώνα ανέτειλε η Ανοιξη κι η Ανάσταση, έτσι θα έρθει κι ο δικός του λυτρωμός. Το επινίκιο τροπάριο "Χριστός Ανέστη" δημιουργεί στους Πόντιους ευφροσύνη απολυτρωτική κι άφατη χαρά.

Γιορτάζουν το γεγονός της Ανάστασης φανερά σαν θρησκευτική γιορτή και κρυφά σαν εθνική.

Η Λαμπρή για τους Πόντιους ήταν η "εορτή των εορτών" και "πανηγυρίς των πανηγύρεων".

Ανοίγεται η καρδιά τους στο μυστήριο της Λευτεριάς, της Πίστης και της Πατρίδας.

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

Στις ώρες τούτες η φαντασία των Ποντίων άθελα παραβιάζει τον κατάκληστο χρόνο και τρέχει στο ένδοξο παρελθόν και τα μάτια τους γεμίζουν ζεστά δάκρυα. Ελπίζουν πως, η πατρίδα τους, το κομμάτι αυτό του ανατολικού ελληνισμού θα ξαναβρεί τη δόξα του και θα ανεβεί από τον τάφο στη ζωή, από το Χάρο στη Λευτεριά και χαίρονται γι' αυτό.

Η χαρά κι η ευτυχία μεθούν τις ψυχές των Ποντίων και στις αυλές και στα σπίτια στήνονται χοροί. Οι πόρτες των σπιτιών είναι ορθόνοιχτες για όλους. Στο λαμπριάτικο τραπέζι έχουν θέση κι αυτοί ακόμα οι Τούρκοι. Είναι η μέρα της συμφιλίωσης και της αγάπης.

Ο Πόντος τη μέρα της Λαμπρής ξαναβρίσκει το φως, η φύση όλη ευαδιά και πανηγυρίζει κι αυτή. Ζουν οι Πόντιοι ένα ευτυχισμένο όνειρο. Τα

βλέπουν ξανά γοητευτικά. Είναι πλούσια σε συναισθήματα κι ιδανικά, δυνατοί στην ψυχή κι ωραίοι στη σκέψη, διαποσμένοι από την ανεπιθύμητη ευεθβεια και τη βαθειά πατριδολατρεία τους. Έτσι μπόρεσαν μέσα στους πικρούς αιώνες της απάνθρωπης δουλείας τους να κρατήσουν αδιάσπαστη τη φυλετική ενότητα και συνέχεια, την εθνική αυτοτέλεια, την ηθική και πνευματική τους αυτονομία. Παρέμειναν "Τραντέλλενοι".

ΣΤΕΓΑΣΗ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ" ΒΕΡΟΙΑΣ

Με έντονο ρυθμό συνεχίζονται οι εργασίες ανακαίνισης - συντήρησης του ξενοδοχείου "Αριστείδης" της πόλης μας, όπου σύντομα θα φιλοξενηθούν 15 περίπου οικογένειες συμπατριωτών μας από τη Σοβιετική Ένωση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, από το Νομαρχιακό Ταμείο Ημαθίας, διατέθηκε ποσό 5.000.000 δραχμών για τη μίσθωση του ξενοδοχείου, καθώς και της συντήρησής του. Στο σημείο αυτό θα πρέπει

να ληφθεί ότι η Ευξεινή Λέσχη Βέροιας διέθεσε δωρεάν στο ξενοδοχείο όροφο ιδιοκτησία της για τον παραπάνω σκοπό. Επίσης ο Δήμος Βέροιας διέθεσε τεχνικό προσωπικό για την εκτέλεση εργασιών συντήρησης.

Αστικά κέντρα του Πόντου

Η πόλη είναι γνωστή εδώ και 25 αιώνες. Για την χρονολογία χτίσης της δεν υπάρχει ιστορική μαρτυρία. Η παράδοση αναφέρει ότι ο Ερμής ήταν ο οικιστής της πόλης. Τα νομίσματα της εποχής της αυτοκράτορα Σεθέρου (146 - 211 μ.Χ.) έφεραν την επιγραφή: "ΕΡΜΗΣ ΚΤΙΣΑΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ".

Η Αμάσεια έχει υψόμετρο 450 μ. και απέχει από τον Εύξεινο Πόντο περίπου 70 χιλιόμετρα. Την πόλη την διασχίζει ο ποταμός Ιρις. Ο γεωγράφος Στράβων, που γεννήθηκε στην Αμάσεια κατά το 66 π.Χ. δίνει την εξής περιγραφή για την πόλη: "... η δε ημετέρα πόλις κείται εν φαράγγι βαθεία και μεγάλη δι' ης ο Ιρις φέρεται ποταμός, κατασκευάσται δε θαυμαστής, προνοία τε και φύσει, πόλεως άμα και φρουρίου παρέχεσθαι χρείαν δυναμένη". Στην εποχή του Δαρείου αποτελούσε τμήμα της 3ης σατραπείας των Περσών. Την πόλη κυριεύσε ο Μιθριδάτης ο Β' (302 - 226 π.Χ.). Η Αμάσεια από το 248 ως το 183 π.Χ. διατέλεσε πρωτεύουσα του Βασιλείου του Πόντου. Η πόλη κατακτήθηκε από το Ρωμαίο Λούκουλλο το 70 π.Χ., που νίκησε το Μιθριδάτη τον Ευπάτορα. Η Αμάσεια στην εποχή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας διατήρησε κάποια αυτονομία. Αποκτήσε στην περίοδο εκείνη, μεγάλη φήμη για τον πλούτο της. Στα νομίσματά της υπήρχαν οι επιγραφές: "ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ" και "ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ".

Οι κάτοικοι της Αμάσειας ασπαστήκαν τον χριστιανισμό από τον Απόστολο Ανδρέα μεταξύ 34 - 80 μ.Χ. Ο επίσκοπος Αμάσειας Βασίλειος (4ος αιώνας), αναφέρει ότι από την πόλη πέρασε και ο απόστολος Πέτρος. Οι χριστιανοί της Πόλης δέχτηκαν διωγμούς από τους Ρωμαίους αυτοκράτορες Νέρωνα (37 - 68 μ.Χ.), Βεσπασιανό (79 μ.Χ.) και Διοκλητιανό (303 - 305 μ.Χ.). Πολλοί ήταν εκείνοι που μαρτύρησαν, όπως ο Θεόδωρος Τήρων, ο

Αγ. Αστέριος κ.α. Ο Άγιος Θεόδωρος ανακρήρυκτηκ πολιούκος της πόλης επί της εποχής του αυτοκράτορα Αναστασίου.

Την εποχή του Διοκλητιανού η πόλη έγινε πρωτεύουσα της επαρχίας του Ελενοπόντου. Ανακρήρυκτηκ έδρα μπροπολίτη και είχε επισκοπές στην Αμισό, Ανδράσιο, Ζάλιχο, Ζίλωνα, Ίβωρα και Σινώπη. Επί Ιουσι-

Συνέχεια στην 2η σελ.

Ο Τοπικός Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός κοντά στους Ποντίους

Τις οικογένειες των Ποντίων από τη Σοβιετική Ένωση που εγκαταστάθηκαν στην πόλη μας επισκέφθηκε το τοπικό τμήμα του Ε.Ε.Σ., προκειμένου να διαπιστώσει τυχόν ανάγκες σε θέματα νοσηλείας. Τις διαπιστώσεις αυτές τις έκαναν γνωστό στην κεντρική διοίκηση του Ε.Ε.Σ., για να επιληφθεί σχετικά.

Στην Ευρωβουλή συζητείται το πρόβλημα της αποκατάστασης των Ποντίων

Το πρόβλημα της αποκατάστασης των Ποντίων από τη Σοβιετική Ένωση αποτελεί πλέον θέμα για τα αρμόδια όργανα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η ελληνική πλευρά έθεσε θέμα οικονομικής ενίσχυσης για την αποκατάσταση των συμπατριωτών μας και αναμένεται θετική ανταπόκριση, όπως συμπεραίνεται από κυβερνητική πηγή.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΙ Δ

Δημόσιος Υπάλληλος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331-25.282
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΗΣ

Δικηγόρος

ΗΛΙΑΣ Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

Φιλολόγος

ΟΔΥΣΣΕΑΣ Γ. ΓΩΝΙΑΔΗΣ

Ηθοποιός - Σκηνοθέτης

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ε.Ε.

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ

ΤΗΛ. 0331/66.913 - ΦΑΧ 0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 500 δρχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"
είναι στη διάθεση όλων των ανα-
γνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνο-
νται αν είναι δυνατόν δακτυλο-
γραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι
δεν επιστρέφονται

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΓΙΑ ΤΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ

Σύνολο προηγούμενου μήνα	3.679.000
54. Ενωση Γ. Συν/σμών Βέροιας.....	150.000
55. Ραπτόπουλος Νικόλαος	5.000
56. Τιμήνης Σταύρος.....	5.000
57. Δελαβεριδής Ιωάννης.....	5.000
58. Τσαπανίδης Ιωάννης.....	5.000
59. Γαιτανίδης και ΣΙΑ Ο.Ε.	1.000
60. Γανοπούλου Τασούλα.....	5.000
61. Αντωνιάδης και ΣΙΑ Ο.Ε.....	10.000
62. Ιωαννίδης Ιωάννης.....	5.000
63. Καπράρα Ναζλίδου Καλλιόπη.....	20.000
64. Μαραντίδου Σοφία.....	1.000
65. Χ"Σάββας Αναστάσιος.....	1.000
66. Τσακίρογλου Ζωζώ.....	5.000
67. Κεσιδής Αθανάσιος.....	1.000
Σύνολο	3.898.000

Στο επόμενο φύλλο θα δημοσιεύσουμε
ονόματα και άλλων δωρητών. Το Δ.Σ.
εκφράζει τις πιο θερμές ευχαριστίες στους
παραπάνω δωρητές.

Τετράστιχα
από τον
Καύκασο

1. Εγώ είμαι καλόν παιδίν
καν' αν κακόν κι εποίκα
δύο κορτσόπα εφίλεσα
κι άλλο τιδέν κι εποίκα.

* _ *

2. Ολόγερα ποι στέκεται
κι εμέν σείρ τερείτεν
ελάτεν ασ χορεώωμε
αρ' όσον επορείτεν

* _ *

3. Κόρ' έλα σα ήμαρτα
ποι' όσον τρία μετάνοιας
άνοιζον τα ξεροκερας
κι έπαρ' με 'ς σπν αγαλι σ'

* _ *

4. Από μακρά πα είδα 'σε
κι εθάρρεσα κάτ' είπες
έρθες σουμάν και είδα 'σε
+ και για τ' εμέν 'κι είσαι.

* _ *

5. Πολλά να λέγω 'κι
επορώ
ολίγα 'κι κανίνταν
τα πάρτα μ' όλια να λέγω
μερών και 'κι τελείνταν.

* _ *

6. Πάγω να πάγω 'κι
επορώ
πάω απάν' 'ς σον πάγον
ο ήλεν πάει 'ς σπν μάνα αι
κι εγώ πα που να πάω.

Ποντιακές
παροιμίες

1. Ο χορτασμένον ασ σον πεινασμένον
καπέρ κι έχ.
2. Ο σκύλον η' υλάζ κανέναν κι' αρπάζ.
3. Ντ' εθέλνεν και ντ' εράευεν.
4. Ποίος φορεί κι' αντρίζ.
5. Εσίτωσεν τ' ωτία.
6. Εβαλεν το νερόν σ' αυλάκ.
7. Καλά που σπέρ', καλά θερίζ'.
8. Ενέβαν τα προζύμια.
9. Εκρύφτεν ση βουδί το κέρατον.
10. Καλόν ο λόγον τη κατή, αν θα κρατεί.
11. Απέσ αι φακ κι' αναλεί.
12. Με το τρίτς χαβίτς κι γίνεται.
13. Ερούξαμε σον Αύγουστον και στη
χιονί την άκραν.
14. Η κάτα ντο κι εφτάν: Τάγκαλα Παρα-
σκευή.
15. Παλαιά αχύρια ιβωρίζ'.

16. Εκοψεν τ' ομούτια.
17. Ιντισαν κι θέλ' να ζουμάν' πέντε ημέ-
ρας κοσκινίζ'.
18. Ζει να σουρουνεύεται.
19. Τέρεν την ούγίαν έπαρ πανίν, τέρεν
την μάγαν έπαρ παιδίν.

20. Νταν νταν κοιλιάν εύκαιρον και
δόντια ακονεμένα.
21. Ολία εποίκεν το ταντούρ κι' εφύσηξεν
και τα σαχτάρια.
22. Ονταν κι θέλω να φιλώ σε ορωτώ σε
που εν το μάγλο σ'.
23. Καλανταρί κι εκιόνιζεν, παρώρας
εφουρκάνιζεν.

Ενισχύεται το

Πνευματικό Κέντρο

με δωρεές σας για

κοινωνικά γεγονότα

Αγαπητοί συμπατριώτες και αναγνώστες
του "Αργοναύτη"

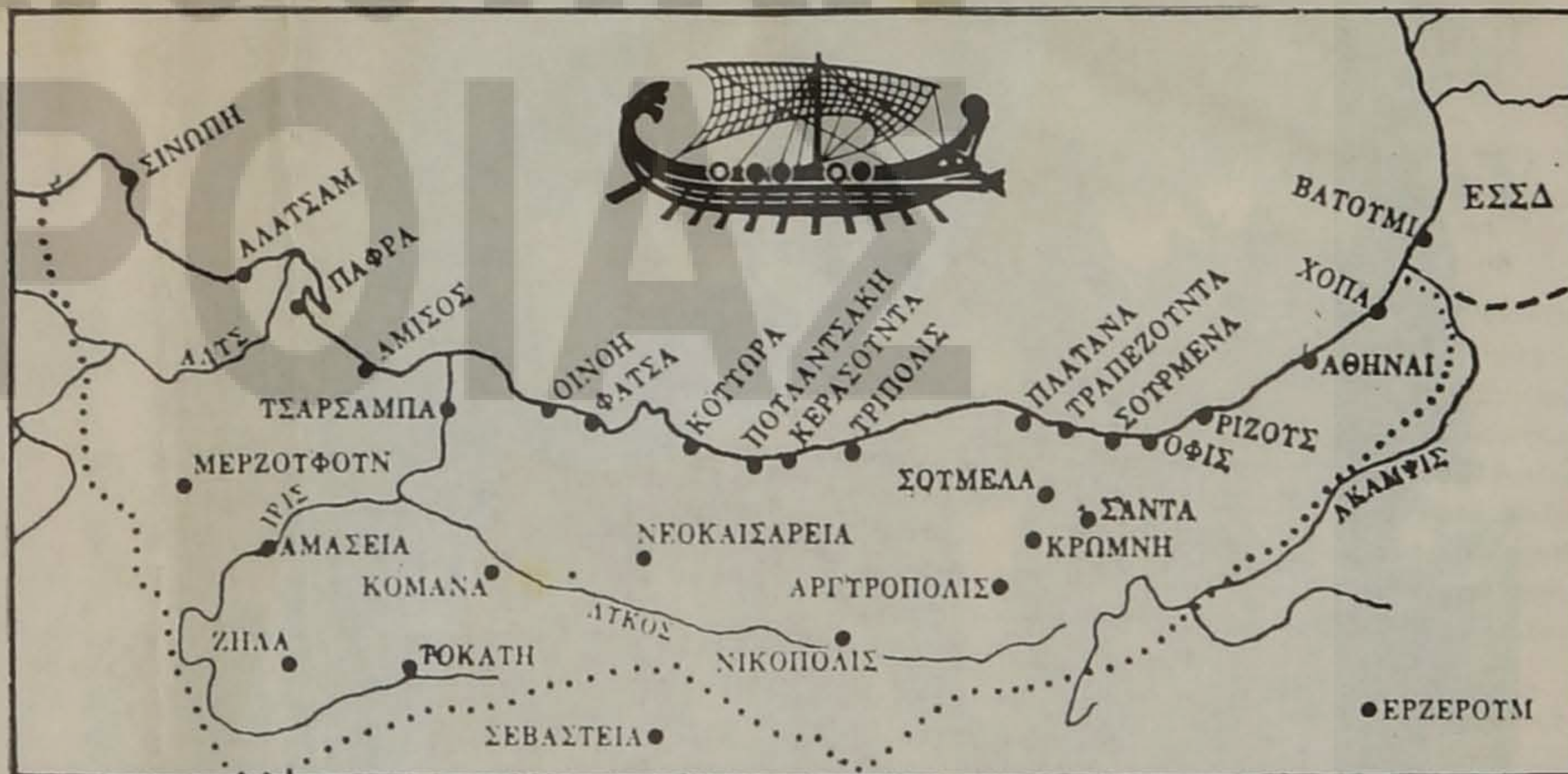
Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι, οι
Πόντιοι και φιλοπόντιοι, ότι είναι "θέμα
τιμής" να προχωρήσουν σοβαρά οι εργασί-
ες ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου
της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας, το οποίο θα
αποτελέσει (όταν θα λειτουργήσει με όλα
τα τμήματά του) μια πολιτιστική κυψέλη του
Πνευματικού Ελληνισμού, όπως η Παναγία
Σουμελά είναι το θρησκευτικό μας κέντρο.
Χρειάζεται, όμως, να "ανασκουμπωθούμε"
όλοι - όλες, ώστε να εξοικονομηθούν
σοβαρά ποσά.

Ενας τρόπος να προσφέρουμε στη Λέσχη
(για το Πνευματικό Κέντρο) όσα ποσά
επιθυμούμε να δώσουμε π.χ. αντί
στεφανιών σε κηδείες κ.λ.π. συγγενών και
φίλων μας. Ετσι, τα ονοματεπώνυμα θα
γραφούν και στο ειδικό βιβλίο, που
αργότερα θα κυκλοφορήσει και τυπωμένο,
με το χρονικό της ανέγερσης του Πνευμα-
τικού Κέντρου. Ας σημειωθεί δε ότι για
όλες τις δωρεές θα δίδονται ισόποσες απο-
δείξεις, ώστε τα σχετικά ποσά να εκπίπτο-
νται στις φορολογικές δηλώσεις.

Συνέχεια από την 1η σελ.

νιανού (527 - 565 μ.Χ.) η
πόλη καταστράφηκε από σεισ-
μούς. Στην ανοικοδόμησή της
πόλης βοήθησαν πολύ οι Βυ-
ζαντινοί. Το 712 η πόλη
κυριεύτηκε και λεηλατήθηκε
από τον Αραβα ηγεμόνα
Μάσλαμο. Πολλοί κάτοικοι
της Αμάσειας οδηγήθηκαν
τότε στα σκλαβοπάζαρη της Α-
νατολής. Επί Λέοντος Στ' του
Σοφού (886 - 912 μ.Χ.) η
Μητρόπολη της Αμάσειας ήταν
στη σειρά δωδέκατη "εν τη
τάξει". Πολλοί μητροπολίτες
της Αμάσειας παρακάθησαν
σε οικουμενικές Συνόδους και
άλλες, όπως ο Βασίλειος το
315 στη Σύνοδο της Αγκυρας,
ο Ευτύχιος το 325 στην Α' Νι-
καίας, ο Ευλάβιος στα 343
στην Σύνοδο Σαρδικής, ο Σέ-
λευκος στο 451 στη Δ'
Χαλκηδόνος, ο Στέφανος στα
553 στην Ε' Εφέσου, ο Δα-
νιήλ στα 787 στη Ζ' Νικαίας, ο
Νικηφόρος στα 868 στην
Κωνσταντινούπολη, ο Στέφα-
νος στα 1434 στην Κωνστα-

Αστικά κεντρα του Πόντου

Οδοιπορικό στον Πόντο

ννούπολη. Η εκκλησία της
Αμάσειας είχε σπουδαία θεο-
λογική παράδοση. Στην
Αμάσεια κατέφυγαν μετά από
την ήττα τους από τους
Τούρκους οι σταυροφόροι της
Α' σταυροφορίας (1097 -
1108). Στα 1603 η Αμάσεια
συμπεριλήφθηκε στο
λεγόμενο Τουρκομανικό
κράτος των Δανισμεδών. Το
1204, ο Αλέξιος ο Κομνηνός
ανακατάλαβε την Αμάσεια και
την κατέστησε τμήμα της αυτο-
κρατορίας του Πόντου. Στα
1382 η πόλη κυριεύτηκε από
τους Οσμανλίδες του Σουλτάν
Βογιαζήτ του Γιλτηρήμ
(Κεραυνού) και έγινε μια από
τις επτά διοικήσεις. Η πόλη
τότε δέχτηκε πολλές σφαγές
και λεηλασίες. Το μεγαλύτερο
μέρος του ελληνικού πληθυ-
σμού της εξοντώθηκε. Η πόλη
ένοιωσε κάποια ανακούφιση

από τον Σουλτάνο Σελήμ Α'
(1512 - 1520).

Στα 1908 η Αμάσεια είχε
42.000 κατοίκους, από τους ο-
ποίους οι 3.000 ήταν Έλληνες.
Οι υπόλοιποι ήταν Τούρκοι και
Αρμένιοι. Υπήρχαν και ξένοι,
κυρίως Γερμανοί. Η πόλη είχε
χριστιανικές εκκλησίες,
Οκτατάξια Αστική Ελληνική
Σχολή, Παρθενωγωγείο και
Νηπιαγωγείο. Από το 1915
άρχισαν οι διώξεις του ελλη-
νικού πληθυσμού. Στην Αμάσεια
στάθηκε το "Ανεξάρτητο Δικα-
στήριο", όπου ο αιμοβόρος κα-
τακτητής σε μια παρωδία δικής
καταδίκασε το Σεπτέμβριο του
1921, 174 αθώους ομοεθνείς
και απ' αυτούς έστειλε στην
αγκύνη τους 69, με επικεφα-
λή το σεβάσμιο
πρωτοσύγγελο Πλάτωνα Αιθα-
ζίδη. Την ίδια τύχη θα είχε και
ο επίσκοπος Ζήλων Ευθύμιος,

αν δεν πέθαινε στη φυλακή,
νωρίτερα. Στην ίδια δίκη
καταδικάστηκαν ερήμην σε
θάνατο οι: Μητροπολίτες
Αμάσειας Γερμανός (Καρα-
βαγγέλης), Νεοκαισαρείας
Πολύκαρπος, Τραπεζούντας

Χρυσανθος, Χαλδίας και
Κερασούτας Λαυρέντιος, Λε-
ωνίδας Ιασονίδης, Νικόλαος
Λεοντίδης, Βασίλειος Ιωαννί-
δης και άλλοι. Όσοι σώθηκαν
από τις σφαγές και τις
αρρώστειες κατέφυγαν στην
Μήτρε Ελλάδα.

Η ΕΚΠΟΜΠΗ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ
ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Κάθε Τετάρτη και από ώρα 18.35 έως
20.30 ακούεται η φωνή της Λέσχης από το
Ραδιοφωνικό Σταθμό Ημαθίας "ΤΥΠΟΣ
FM".

Την εκπομπή την επιμελείται και την
παρουσιάζει με μεγάλη επιτυχία ο ερμνευ-
τής της ποντιακής μούσας, Κώστας Καρα-
παναγιωτίδης και οι συνεργάτες του.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΤΗΛ. 28.356

Νέα Διεύθυνση:

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΕΧΑΟΓΛΟΥ

Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ

ΓΙΑ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ, ΓΑΜΟΥΣ, ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ, Κ.Λ.Π.

Ποντιακοί Οικισμοί Η Μικρή Σάντα Βέροιας

ΤΟΥ Κ. ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΣΤΟΦΙΔΗ

Το 1921 ήρθαμε πρόσφυγες από το Βατούμ της Ρωσίας, το Μάρτιο μήνα, και ζούσαμε σε θαλάμους των Συμμαχικών στρατευμάτων στην Καλαμαριά.

Επειδή, όμως, μας είχανε κεντρίσει λόγω των πολλών ασθενειών (τύφος - ελονοσία κ.λ.π.) η ζωή μας έγινε ανυπόφορη, οι οικογένειες αποδεκατίσθηκαν και η περιθαλψη κατάντησε υποτυπώδης, λόγω της μεγάλης κλειψιάς, των θαλαμάρχων και των αρχιθαλαμάρχων. Οτιδήποτε δι- νονταν από τον Ερυθρό Σταυρό ή από την Πρόνοια δεν έβγαιναν στα φανερά, ως και από τα κρατικά βοηθήματα όπως ψωμί, ρούχα κ.λ.π. έκλεβαν και έκαναν λύρες χρυσές για να έχουν να ζήσουν αργότερα, διότι τίποτα, το μόνιμο δεν υπήρχε.

Υστερα από όλα αυτά οι γεροντότεροι, αφού συνήλθαν σε σύσκεψη, αποφάσισαν να συγκροτήσουν επιτροπή, η οποία θα παρουσιαζόταν στο Γεν. Διοικητή της Μακεδονίας για να ζητήσει την αποκατάστασή μας.

Ετσι και έγινε. Από εμάς τους εκ Βατούμ σχηματίστηκε μια τετραμελής επιτροπή από τους Γραμματικόπουλο Γεώργιο του Ηλία, Δημήτριο Χειμωνίδη του Γεωργίου, Ιωάννη Τριανταφυλλίδη του Θεοδώρου και Νικόλαο Σιδηρόπουλο του Παναγιώτη.

Η Γενική Διοίκηση τους έδωσε κατάλογο χωριών από Κιλκίς έως την Εδέσσα, Βέροια και Κατερίνη.

Η επιτροπή άρχισε να περιουσιάζει για να ειδεί τα υποδεικνύμενα χωριά. Βρήκαν πολλά χωριά εύφορα και με συγκοινωνία καλή, αλλά οι κλιματολογικές συνθήκες δεν ήταν καλές.

Κάποτε προς τις 20 Αυγούστου επέστρεψαν από την έρευνα που κάναμε και με μεγάλη χαρά πληροφορήσαν τον κόσμο, ότι βρήκαν ένα ορεινό χωριό στην Βέροια που τότε λεγόταν Τσερκόβιανη.

Αρχισαν να εξιμνούν τα καλά που είχε ο τόπος, όπως κρύα νερά, ξύλα μπόλικα, καλά χωράφια, χόρτο μπόλικο ως και πέτρες για να χτίσουμε σπίτια, χωρίς να τις μεταφέρουμε. Δυστυχώς δεν σκέφθηκαν τι θα έκανε ο κόσμος για να ζήσει. Αμέσως άρχισε η εγγραφή των οικογενειών που ή-

θελαν να ακολουθήσουν την ομάδα αυτή.

Είχαν γραφεί 65 οικογένειες και αμέσως άρχισε η προετοιμασία για την αναχώρηση, που όμως μας είπαν να γινόταν εντός ολίγων ημερών. Πράγματι στις 28 Αυγούστου αφήσαμε τους θαλάμους και κατηφορίσαμε για την Θεο/νίκη, για τον Σ. Σταθμό.

Εκεί μείναμε δύο ημέρες και την τρίτη ημέρα 31-8-21 επιβιβασθήκαμε στο τρένο (άνδρες 40, ίπποι 8) και ξεκινήσαμε για την Βέροια. Την επομένη, Σεπτέμβρης, φτάσαμε στην Βέροια όπου και αποβιβασθήκαμε. Συγκεντρωθήκαμε με τα ολίγα υπάρχοντά μας κάτω από τα δένδρα κοντά στο Σταθμό.

Πολλοί από μας όπως και εμένα τον ίδιο η ελονοσία δεν μας άφηνε να ανοίξουμε μάτι. Νερό δεν υπήρχε εκεί στον Σταθμό. Μιά τουλούμπα ήταν όλο κι όλο. Η ζέση ήταν αφόρητη, σκόνη πατούσες και βούλιαζες. Μα δεν έφθαναν όλα αυτά δεν μας άφηναν να αντιλήσομαι νερό οι Σιδηροδρομικοί, γιατί δεν μας κώνευαν, μας θεωρούσαν εξωγίνους.

Ευτυχώς το μαρτύριο δεν κράτησε πολύ. Μετά δύο ημέρες η ομάδα όπως την λέγαμε

της επιτροπής έφερε βοιδάμζα και μας φορτώσανε για Τσερκόβιανη.

Ανυφορίσαμε προς την Βέροια. Μέσα από το κέντρο περνώντας νομίσουμε ότι βρισκόμαστε στην Τουρκία. Τα μαγαζιά ήταν μικρά και χαμηλά, τα δε καφεενία γύρω γύρω με πατάρια σανιδένια, βλέπαμε καθισμένους τους Τούρκους να τραβούν τον ναργιλέ τους και παραξενεύομασαν.

Προπαντός εμείς οι μικροί πρώτη φορά βλέπαμε τον λεγόμενο ναργιλέ. Κάπου κάπου άκουγες να ομιλούν ελληνικά. Όλοι μιλούσαν τούρκικα και βλάχικα που εμείς δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε, αν είναι όλα τούρκικα ή όχι. Τι ήταν βλάχος δεν ξέραμε, τους περνούσαμε όλους για τούρκους.

Μόνο τους χωροφύλακες γνωρίζαμε ότι είναι Έλληνες και περνώντας μπροστά από τα μαγαζιά μερικοί ελληνόφωνοι μας ρωτούσαν από που είμαστε και που πάμε.

Την ίδια ημέρα το απόγευμα φθάσαμε έξω από τους Γεωργιανούς, μέσα στο ρεύμα που κατεβαίνει από την Καστανιά. Εκεί σταμάτησε το καραβάνι και μας είπαν να ξεφορτώσουμε τα πράματά μας, διότι δρόμο δεν υπήρχε για αμάξια.

Συνεχίζεται

ΠΕΖΟΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΤΡΟΣ

ΛΟΓΟΣ

ΣΤΑΘΗΣ
ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ

Επιμέλεια - Παρουσίαση

Οδυσσέας Γ. Γωνιάδης

Θα κλείσω σήμερα την παρουσίαση του βιβλίου "ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ" του Στάθη Ευσταθιάδη χωρίς αυτό να σημαίνει πως κλείνω οριστικά το κεφάλαιο ΣΤΑΘΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ.

Στο επόμενο φύλλο θα σας παρουσιάσω το βιβλίο του "ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ".

Κλείνοντας, λοιπόν, την σημερινή παρουσίαση θα παραθεσω τον ΕΠΙΛΟΓΟ του βιβλίου του όπου αναφέρει ο συγγραφέας:

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΙΣ

"Η δημοτική ποίηση είναι η ασφαλέστερη αφετηρία και το στρεβλώσαν θεμέλιο πάσης δημιουργίας της ελληνικής τέχνης" (Ν. Πολίτης).

Ο παραπάνω στοχασμός προϋποθέτει την λειτουργία του αισθηματος και δικαιώνεται με την αληθινή ψυχική συγκίνηση. Αν δεν σκύψεις με αγάπη πάνω στο στήθος του λαού, για να ακούσεις τους παλμούς της καρδιάς του, δεν θα νοιώσεις την ποίησή του.

Με δέος ακούω τα σαλπίσματα της ποντιακής μούσας. Τα μνήματά της με σαγνλεύουν. Χρόνια τώρα λούζεται η ψυχή κάτω από τους κρουνούς των λαϊκών αισθημάτων. Αναβαπτίζεται μέσα στα ιερά νάματα των παραδόσεων και την αισθανόμαι γιγαντωμένη. Φωτίζεται ο νους και βοηθεί την

ψυχή να εκφραστεί. Ετσι, ο στοχασμός γίνεται όνειρο, η ανάμνηση νοσταλγία και το αίσθημα φλόγα.

Θέλοντας να φανερώσω την αγάπη μου στα αριστουργήματα της μούσας των προγόνων μου και την πίστη μου, ότι μπορούν να αποτελέσουν πηγή για ωραίες εμπνεύσεις, παραθέτω τρία ποιήματά μου*.

Εδώ βέβαια θα διαβάσετε το ένα από τα τρία ποιήματά του. Κι αυτό γιατί ο χώρος της εφημερίδας δεν είναι αρκετός.

Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι η ευαισθησία και η λατρεία του για κάθε τι που απασχολεί τη συγγραφέα. Προσέξτε τι λέει:

"Με δέος ακούω τα σαλπίσματα της ποντιακής μούσας. Τα μνήματά της με σαγνλεύουν..." και παρακάτω:

"Ετσι, ο στοχασμός γίνεται όνειρο, η ανάμνηση νοσταλγία και το αίσθημα φλόγα".

Αυτή τη φλόγα τη διαπιστώνετε σε κάθε του γραπτό, σε κάθε του λόγο σε κάθε του δοξαριά της λύρας σε κάθε του τραγούδι.

Φαμέλια

(Γλυκειές
οικογενειακές
αναμνήσεις)

Ο Χειμωνγκόν εμέσασεν

κινοκαπατεμένος,
ραχιά και ραχιόκεφαλα
και τα παρχαρομύτια,
ασπροκουκουλοσκέπαγα
και μαυροκαρδιόμεινα,

χωρίς τσοπάν 'ες και
πρόγατα και κωδωνί' λαλίας,
χωρίς πουλί κελάηδεμαν
και γαβαλί' λαλίας.

Τ' αγιασοφύσεμαν ξερόν,
σωστόν ανασμοκόφτες
κι ο ήλεν πυκναρέυτος,
σα λίβια τυλιμένους,

Η πλάσ' στέκει ν' αγέλα-
στος σή βαρχειμωνιάν
κι απέσ' σ' οσπί' τ' εμέτε-
ρον, ανοιξεζύνον ημέρα!

Καντλογλυκοκόφωπτα θα-
ρέας χαρεμένα

δεξιά - ζερβιά τ' αδέλφια
μου, φαμέλιος κλαδιό.

Και σό παρακαμίν' σουμά
στρογγυλοκαθισμέντσα
η μάνα μ' γερανοφόρος
και κατασωρεμέντσα,

αγνιάρ' φαίν εμέρεψεν
υλιστοσανωμένον
το τανωμένον τη σιρβάν,
κριθαροκορκοτένεν

με το βουτουροκάρατσον
και τα σκουτουλοδέσμια.
Για το φαίν το βραδίζύνον
εώσπεψεν η ώρα

κι ο κύρη μ' ο καλόκαρ-
δον, σπν ώραν ατ' εκλώστεν.

Και σό τραπέζ' ολόερα, σό
χαμελοσκαμνόνια

εκάτσαμε να τρώγωμε
φαίν ευλογημένον.

Ας φοδερίζ' ο Χειμωνγκόν
κι ας κρύφκεται ν' ο ήλεν,
ασή κυρού μ' τ' οσπί'
μακρά τα παγωσάς στέκνε.

Θεού καρά σ' εμέτερα με
την εγάτ' σα καρδιάς

και κατενόν ο νούς εμου,
καμμιάν 'κι κομπάν' μας.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Χειμωνγκόν = χειμώνας
εμέσασεν = βρισκείται στη
μέση

Σκευή και εργαλεία

Βασικά οι κάτοικοι της υπαίθρου ήταν γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Υπήρχαν όμως και ορισμένοι οι οποίοι ασκούσαν κατά καιρούς διάφορα επαγγέλματα, όπως του χτίστη και του σιδηρουργού.

Χρησιμοποιούσαν για τις καθημερινές τους ανάγκες διάφορα σκευή και εργαλεία. Αυτά ήταν:

Α. Του σπιτιού

1. Τα **κουτάλια** (κουτάλια) Τα κατασκεύαζαν από ξύλο σε σχήμα κοίλο σφαιρικό. Υπήρχαν μικρά και μεγάλα κουτάλια. Τα μικρά τα χρησιμοποιούσαν τα παιδιά. Στις λαβές σκόλιζαν πολλές φορές διάφορες παραστάσεις από τη φύση.

2. Το **τρανόν το κουτάλ'**

(κουτάλα) Το κατασκεύαζαν επίσης από ξύλο σε σχήμα κοίλο σφαιρικό.

3. Η **τέντζερ** (ο **τέντζερης**) Ήταν κατασκευασμένη από χαλκό σε σχήμα κυλινδρικό και είχε καπάκι. Τη χρησιμοποιούσαν στα τηγανίσματα.

4. Το **τηγάν'** Ήταν όπως το σημερινό. Το χρησιμοποιούσαν στα τηγανίσματα.

5. Το **τρανόν το τηγάν'** Ήταν ένα μεγάλο τηγάνι με καπάκι. Το χρησιμοποιούσαν για το ψήσιμο του ψωμιού και της πίτας.

6. Το **χαλκόν** Ήταν ένα μεγάλο χάλκινο σκεύος σε σχήμα κυλινδρικό.

Είχε λαβή ημικυκλική, από όπου και το κρεμούσαν πάνω από το τζάκι. Το χρησιμοποιούσαν για την παρασκευή μεγάλης ποσότητας φαγητού.

7. Το **χειροχάλκ'** Ήταν μεγαλύτερο από το "χαλκόν" και είχε κι αυτό ημικυκλική λαβή. Το χρησιμοποιούσαν για το βράσιμο μεγάλης ποσότητας νερού ή κρέατος.

8. Η **ταβά** Ήταν ένα χάλκινο σκεύος με μικρό βάθος. Είχε δύο λαβές και το χρησιμοποιούσαν για το ψήσιμο του πεκμεζιού.

9. Το **τσασέρν** (το **τσιμέρα**) Ήταν χάλκινο σκεύος σε σχήμα κυλινδρικό. Η χρήση του ήταν ίδια με τη σημερινή.

10. Η **τοβερέ** (μπαρέ) Ήταν χάλκινο σκεύος σε σχήμα κυλινδρικό. Η χρήση του ήταν ίδια με τη σημερινή.

11. Το **μοκαίρ** Τα μαχαίρια τα κατασκεύαζαν από σίδερο. Είχαν διάφορα μεγέθη και σχήματα.

12. Το **τάσ'** (κώπελο) Ήταν ένα χάλκινο μικρό σκεύος. Η

διάμετρος της μέσης του ήταν μεγαλύτερη από τη διάμετρο του ανοίγματός του. Το χρησιμοποιούσαν για να πίνουν νερό, γάλα και τσάι.

13. Το **τσανάκ'** Ήταν ένα κοίλο ημισφαιρικό σκεύος με πρόσθετη βάση, με σχήμα κυρτό ημισφαιρικό. Η διάμετρος της βάσης ήταν μικρότερη από τη διάμετρο του ανοίγματός του. Υπήρχαν χάλκινα και πλίνα τσανάχα. Το τσανάκ' ήταν το κλασσικό ποντιακό πιάτο.

14. Τα **λέντσες** Αποτελούσαν ένα είδος πλίτων πιάτων πλίτων πιάτων, με μικρό σχετικό βάθος.

15. Το **βουτορί** τα **τσουκάλια** Ήταν πλίνα ή ξύλινα σε σχήμα κυλινδρικό. Είχαν διάμετρο στη μέση μεγαλύτερη από τη βάση και είχαν δύο ημικυκλικές λαβές.

16. Το **γαβάν** (το **γούδι**) Το κατασκεύαζαν από πέτρα ή ξύλο. Είχε σχήμα κυλινδρικό και εσωτερικά ήταν κοίλο.

17. Τα **κούπια** Ήταν μεγάλα πθάρια, που τα χρησιμοποιούσαν κυρίως για αγροτικά προϊόντα.

18. Το **οιανίν** (ο **σάμια**) Το κατασκεύαζαν από χαλκό. Το στόμιό του είχε σχήμα στρογγυλό. Είχε μια λαβή και το χρησιμοποιούσαν για τη μεταφορά νερού.

19. Το **νεροκόκωλο** Ήταν ένα είδος κολοκυθιού με μακρύ μίσχο και ξυλώδη φλούδα. Το χρησιμοποιούσαν στο πλύσιμο.

20. Τα **τενεκιάς** Ήταν δύο δοχεία από λαμαρίνα σε σχήμα περίπου κύβου. Είχαν ξύλινη λαβή. Τα τενεκιάς τα

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΑ ΑΔΕΛΦΑ ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Η "Μέριμνα Ποντίων Κυριών" θεμελιώσε σε επίσημη τελετή τον Οίκο Ευηγρίας της σε έκταση 3.500 τ.μ. η οποία παραχωρήθηκε από τον Δήμο Πολύκνης Θεσσαλονίκης.

Ο "Αργοναύτης" εύχεται να γίνουν γρήγορα και τα εγκαίνια του Συγκροτήματος.

Το έργο είναι θεάρεστο και η κάθε συμβολή στην προσπάθεια της Μέριμνας Ποντίων Κυριών είναι υποχρέωση όλων μας.

Ο Σύλλογος Ποντίων Μεσαίου Θεσσαλονίκης διοργάνωσε και πραγματοποίησε διάλεξη κατά των ναρκωτικών. Η διάλεξη δόθηκε στο Πνευματικό Κέντρο της Κοινότητας από την κ. Χρυσή Παπαιορδάνου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Δ.Σ. του Συλλόγου κατά την διάρκεια της εκδήλωσης βράβευσε 38 αιμοδότες της Τράπεζας Αίματος του Συλλόγου.

Τα θερμά μας συγχαρητήρια στο Δ.Σ. του Συλλόγου για τις σπουδαίες και τόσο ανθρώπινες προσφορές του.

Η Εύξεινος Λέσχη Θεσσαλονίκης στα πλαίσια της Εθνικής Επετείου της 25ης Μαρτίου 1921 διοργάνωσε και πραγματοποίησε διάλεξη με ομιλητή τον κ. Χρ. Μαρμαρίδη. Το θέμα της διάλεξης ήταν "Η ιστορία και η αλήθεια της Επανάστασης του '21".

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ομιλητής έκανε ειδική αναφορά στο πρόσωπο του μεγάλου συμπατριώτη μας αγωνιστή Αλέξανδρου Υψηλάντη. "Χωρίς αυτή τη συμμετοχή του συγκεκριμένου προσώπου, Αλέξανδρου Υψηλάντη, θα ήταν παρακινδυνευμένο να ισχυριστούμε ότι θα πετύχαινε η επανάσταση σ' αυτήν την περίοδο του αγώνα", όπως είπε χαρακτηριστικά ο ομιλητής. Τα θερμά μας συγχαρητήρια τόσο στο Δ.Σ. της Ε.Λ. Θεσσαλονίκης, όσο και στον ομιλητή κ. Μαρμαρίδη για την ενδιαφέρουσα ομιλία του.

Η Επιτροπή Αποκατάστασης Ελληνοποντίων από τη Σοβιετική Ένωση, ευχαριστεί τον Επιμορφωτικό - Εκπολιτιστικό Σύλλογο "Ο ΝΕΟΣ ΚΑΥΚΑΣΟΣ" για το ενδιαφέρον που έδειξε και δείχνει προς τους ομογενείς αδελφούς μας που έρχονται από τη Σοβιετική Ένωση δίνοντάς τους ειδη διατροφής που συγκεντρώνει από τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων των μαθητών της Δημοτικής Εκπαίδευσης του Νομού Θεσσαλονίκης. Και ο "Αργοναύτης" με τη σειρά του εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια στο αδελφό σωματίο "Νέος Καύκασος" για την έφοδος μας που έρχονται από τη Σοβιετική Ένωση.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο Γιάννης...

Τον Γιάννην ζαντόν εξέραν ατον. Αμα τα λόγια τ' ακολουγιά είν', έλεγαν.
Εναν ημέραν για να πειράζ'ν ατον, εσούμωσαν και λέγ'ν ατον:
- Γιάννε. Εμάθαμε επάθανες... Ασλίν έχ;
- Σ' εμόν τ' ωτίν πα εντόκεν! είπεν ατς.

Αρκον τη Θεού...

Εναν ημέραν 'ς σή Κανί την τζαρσίν απέσ' ο Πούλον ο Κανέτες επέντεσεν τον Ι-λαρίον τον καλόερον ασ' σή Τζίτες το μοναστήρ', τη Γουμεράς την Παναίαν.
- Δόσ' το κρέος ις, λέει τον καλόερον.
- Χάθ' απαδακές, διάβολε, λέει ατον ο καλόερον και ετζάιξεν ατον.
- Ου τον άρκον τη Θεού, εκλώστεν είπεν ατον ο Πούλον. Χά, 'κι δείς, 'κι δείς, το τζαίσιμα σ' πα ντό έτον;

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η πρόταση της Εθελ Τόμασον, ως πέρασαν από τότε πολλά χρόνια, είναι και σήμερα επίκαιρη: ότι δηλαδή να γίνει κάτι τελειωτικό για να μην ξανασυμβούν τα αίτια του 1922 και θα βρει πολλούς από μας σύμφωνους. Για να μην επαναληφθούν τα εγκλήματα θα πρέπει να αποκαλύψουμε τους αίτιους, τους λόγους που τους οδήγησαν σ' αυτές τους τις πράξεις. Να ξεγυμνώσουμε την αλήθεια, όσο ανήθικη κι αν είναι αυτή, και να την παρουσιάσουμε ωμή, χωρίς στολίδια στον αδέκαστο κριτή, την παγκόσμια κοινή γνώμη, που καταδικάζει πράξεις και όχι λαούς. Δεν είμαι ρομαντικός, ούτε ανειροπώλος. Πρέπει όμως να γίνει το πρώτο βήμα. Γνωρίζω πως είναι πολύ δύσκολο έργο, γιατί στη γενεαλογία του ποντιακού Ελληνισμού ο δολοφόνος δεν ενήργησε από μόνος του. Είχε και διαδοχικούς συνεργούς, όλους αυτούς που σήμερα ορίζουν τις τύχες της ανθρωπότητας. Και είναι αυτοί πρώτοι που θέλουν να βγει η αλήθεια στο φως. Είναι αυτοί που σταμάτησαν την "Ανακριτική Επιτροπή Ανατολής", όταν είδαν πως ο Κεμάλ Ατατούρκ επικράτησε στο μικρασιατικό χώρο. Είναι αυτοί και σήμερα που κάνουν από τη μια τα αδύνατα δυνατά για να μην αναγνωριστούν οι γενοκτονίες των Αρμενίων και Ελλήνων και από την άλλη ανέχονται να γίνονται προσβλητικά συνενθέματα στις χώρες τους από τους Τούρκους με απώτερο σκοπό την παραποίηση της νεότερης ιστορίας.

Γράφει ο J. Gerard προλογίζοντας το βιβλίο του G. Hor-ton "Η κατάρα της Ασίας": "... Το ότι είκοσι αιώνες μετά Χριστόν μπόρεσε ένας μικρός και οπισθοδρομικός λαός, όπως οι Τούρκοι, να διαπράξει τέτοια εγκλήματα εναντίον του πολιτισμού και της προόδου του κόσμου, είναι ένα ζήτημα που θα έπρεπε να κάνει όλους τους ευσεβειδίτους λαούς να σταθούν και να σκεφθούν... Εκωφεύσαμεν στις απελπισμένες κραυγές για βοήθεια των χριστιανών που πεθάνανε, αν και ξέραμε καλά πως η Αμερική ήταν η μοναδική ελπίδα τους και τώρα είναι φανερό πως υπάρχει στην χώρα μας μια τάση που οδηγεί σε μεγάλες, να συγκυμνίζουμε τα εγκλήματα των Τούρκων και να τους δώσουμε συγχωροχάρτι γι' αυτά, για να επιτύχουμε υλικά οφέλη απ' αυτούς".

Οι αποκαλύψεις για την αμερικανική πολιτική, όταν γίνονται από έναν Αμερικανό έχουν άλλη βαρύτητα, γιατί δεν έχουν την προκατάληψη. Είναι γεγονός πως οι Αμερικανοί θεωρούσαν και θεωρούν τους Τούρκους σαν τους πλέον αξιόπιστους συμμάχους τους στην Ανατολική Μεσόγειο. Το ίδιο συνέβαινε και με τους Γερμανούς, που για πολύ καιρό τους θεωρούσαν σαν "επίτιμους Γερμανούς" στη Μέση Ανατολή. Υπήρχαν ακόμη από την

άλλη οι Άγγλοι και οι Γάλλοι που δεν μπορούσαν να υστερήσουν στο ανήθικο παικνιδιές εποποιίας του μεσανατολικού χώρου. Κάνανε το παν για να διατηρήσουν την εύνοια των Τούρκων, με αποτέλεσμα οι λαοί της Μ. Ασίας να μην έχουν ένα μονάχα αφέντη, αλλά πολλούς.

Και τίθεται τώρα το ερώτημα: έχουμε το δικαίωμα να συμπληρώσουμε με μία μονοκοτυλιά τους Τούρκους που δείξαν τόση μεγάλη περιφρόνηση σε κάθε ανθρώπινο, θάβοντας την ιστορία; Βοηθάμε έτσι την ανθρωπότητα να βρει το δρόμο της; Νομίζω ότι. Οι μέρες μας είναι πονηρές. Παντού ανοίγονται εστίες πολέμου. Είναι καιρός να ενεργοποιηθούν κάποιοι οργανισμοί που ιδρύθηκαν για να προστατέψουν την παγκόσμια ειρήνη. Επιβάλλεται σήμερα όσο ποτέ άλλοτε, που επιχειρείται από το τουρκικό κράτος να παρακαταεί η ιστορία αυτής της περιόδου με ψευδοσημειώματα, να συγκροτηθεί Ανακριτική Επιτροπή από το Ανώτατο Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΦΩΤΙΑΔΗ Καθηγητή - Συγγραφέα

να φέρει στο φως, μέσα από τα υπάρχοντα υτοκουμένα, τα δραματικά γεγονότα της εποχής εκείνης. Και αν αποδειχτεί ένοχη, θα πρέπει να μη γίνει δεκτή στην κοινωνία των ενήμων εθνών, έως ότου δείξει ειλικρινή μετάνοια για τα εγκλήματα της. Πιστεύοντας στη σύσταση μελλοντικά της Επιτροπής, καταθέτω σαν πρώτη επίσημη μαρτυρία την καταγγελία ενός ένημου Τούρκου αξιωματικού, του Μεχμέτ Ρεούφ Εφέντη, που αναφέρεται στις βιαιοπραγίες των κεραλικών εναντίον των χριστιανών:

"Όταν οι Εθνικά δυνάμεις υπεχώρησαν κατά τις μάχες του Σαγγαρίου επειδή έσχαν μεγάλην ανάγκην της δυνάμεως του Οσμάν Αγά, η Επιτροπεία της Εθνικής Αμύνης διέταξεν όπως σπεύσει και συμμετάσχει εις τις μάχες του Σαγγαρίου. Ο Οσμάν Αγάς λαβών την διαταγήν ταύτην ανεχώρησε δια να μεταβή εις Αγκυραν μέσω Σαμφούντος. Μόλις έφθασεν

εις Σαμφούντα οι Έλληνες κάτοικοι της πόλεως υπέστησαν και δευτέραν σφαγήν. Μετά τρεις ημέρας, περί την 8ην εσπερινήν (ευρωπαϊστή) ώραν, η Μερζιφούς πολιορκείται τελείως. Συλλαμβάνεται ο Καϊμακάρης και οι Διοικητές της Χωροφυλακής δι να μη αντιστάσιν εις τα ενεργείας του Οσμάν Αγά και ούτω η ζωή, η τιμή και η περιουσία των κατοίκων της Μερζιφούτος μένει εις χείρας των συμμοριτών τούτων. Εντός τεσσάρων - πέντε ημερών πάντες οι Έλληνες κάτοικοι μη εξαιρουμένων μηδ' αυτών των μικρών παιδιών σφάζονται τελείως και λεηλατούνται και δημεύονται πάντα τα αντικείμενα και τα ζώα των. Κατά την ταραχήν ταύτην οι συμμοριταί θέτουν πυρ και πυρπολούν τελείως τας Ελληνικάς συνοικίας. Αφ' ου εντός δύο ημερών επροξένυσαν εις την Μερζιφούντα τας καταστροφάς ταύτας, αναχωρούν εις Τσορούμ".

Συνεχίζεται

Από την ποντιακή παράδοση Προλήψεις - Δεισιδαιμονίες και μαγικές συνήθειες

Οι σπουδαιότερες από τις προλήψεις - δεισιδαιμονίες και μαγικές συνήθειες που επηρέαζαν τον ποντιακό λαό, ήταν:

1. Το κλαυθμηριστό ούρλιασμα του σκύλου του σπιτιού. Το θεωρούσαν κακό σιωνό, που σημαίνει πως θα πεθάνει ο νοικοκύρης του σπιτιού ή και κάποιος από την οικογένεια. Το σκυλί που σύρλιαζε (εγουρνούσσαν) το σκότωναν ή κάρφωσαν κανένα μαχαίρι στη γη ή και ακόμη αναποδογύριζαν κανένα παπούτσι, για να αποφύγει το θάνατο.
2. Το κρόξιμο του κάρκα πάνω από κάποιο σπίτι. Το θεωρούσαν άλλοτε κακό και άλλοτε πάλι καλό σημάδι. Παρατηρούσαν τις διάφορες κινήσεις του και, όταν τις ερμήνευαν για κακές, τον έδιωχναν με τις πέτρες.
3. Το λάλημα του πετεινού από βροδίες. Ήταν ένα σημάδι κακό, που σήμαινε αρρώστια ή αλλαγή του καιρού. Πιστεύαν πως η κότα που λαλούσε σαν πετεινός προμηνούσε θάνατο. Γι' αυτό την έσφαζαν αμέσως.
4. Τα συνεχώς γαϊγιόματα των σκύλων, τα ουρλιάσματα των τσακαλιών και τα ξεφειρίσματα των πτηνών ή των ορνίθων τα θεωρούσαν σημάδια αλλαγής του καιρού.
5. Η φωνή της κουκουβάγιας που ακουγόταν πάνω από τη σκεπή του σπιτιού, ήταν κακό σημάδι, που σήμαινε πως ο άρρωστος του σπιτιού θα πέθαινε. Για να αποφύγουν το θάνατο έδιωχναν αμέσως την κουκουβάγια και θυμιάζαν το σπίτι.

6. Το κλιμίντρισμα του αλόγου ήταν ένα κακό σημάδι για τον νοικοκύρη του.
7. Οι κλειστές γραμμές του χεριού φάνερωναν αποτυχίες, δηλαδή οι δρόμοι της ζωής εκείνου που τις είχε ήταν κλειστοί.
8. Το παίξιμο του μαπού του βούισμα των αυτιών, το κόψιμο του δρόμου από φίδι, τα θεωρούσαν κακά σημάδια.
9. Το σπάσιμο γυάλινου σκεύους, ήταν ένα σημάδι που φανέρωνε πως το κακό έφυγε (εδέβεν έναν γατάν).
10. Τα μωρήματα στο σπίτι τα θεωρούσαν ευλογία, γιατί θα τους έφερναν πλούσια σοδειά.
11. Η κρεμασμένη αρκάπη (τσιάνταρον) σήμαινε πως θα λάβαιναν γράμμα.
12. Η μαύρη ελιά στο πρόσωπο ήταν σημάδι απλοχέρη ανθρώπου (μαρτ).
13. Οι δύο κοροφές (τεπέδες) του κεφαλιού, φανέρωναν σε εκείνο που τις είχε ότι θα χήρευε και θα έπαιρνε δεύτερη γυναίκα.
14. Το τρωικό σώμα ήταν ένδειξη παλικαριάς και ανδρισμού.
15. Το ζύσιμο (τσάφμαν) του αριστερού χεριού ήταν σημάδι που έφερνε λεφτά.
16. Τα όνειρα τα πίστευαν και προσπαθούσαν να τα ερμηνεύσουν. Ακόμη πήγαιναν και στους ειδικούς, όταν δυσκολεύονταν να τα εξηγήσουν. Της Κυριακής το όνειρο το πίστευαν ότι θα έβγαине αληθινό και μάλιστα γρήγορα.
17. Η έκλειψη του ήλιου ήταν σημάδι πως θα γινόταν

18. Το ουράνιο τόξο (ταράν) Πίστευαν πως όποιος περνούσε κάτω από το τόξο, θα άλλαζε φύλο (γύργιλας).
19. Η βροχή Για τη βροχή πίστευαν πως την έστειλε ο Θεός. Όσο για τις βροντές και τις αστραπές, πίστευαν πως προέρχονταν από το άρμα του Προφήτη Ηλία, που έτρεχε στον ουράνιο θόλο.
20. Το ποδαρικό της ημέρας και του νέου έτους. Πίστευαν πως ένα κακό ποδαρικό στο σπίτι θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις. Το ίδιο πίστευαν και για το χερικό. Ένα καλό χερικό θα πολλαπλασίαζε τα έσοδα.
21. Τα σπαρακτικά γέλια, φανέρωναν πως κάτι κακό θα γινόταν σε εκείνο που γελούσε ή στην οικογένειά του. Για να αποφύγουν το κακό έλεγαν: "Σο καλόμ' σο καλό μ'".
22. Η κουσκουτέρα ή κουσκουτέρα ή Λαιστέρα Όταν σε μια περιοχή επικρατούσε ανομβρία για πολύ καιρό, τότε κατέφευγαν στην κουσκουτέρα. Επαιρναν μια οκούπα (τουσκαβέλ) και της έκαναν με ξύλα χέρια και πόδια και με χόρτα ή πανιά πρόσωπο. Μετά το σκελετό αυτό τον έντυναν με παλιά ρούχα και τον γέμιζαν με άχυρα ή χόρτα, ώστε να μοιάζει με ψευδάνθρωπο. Την κουσκουτέρα τη βαστούσαν δύο παιδιά και από πίσω ακολουθούσαν άλλα και γυρνώντας από το σπίτι έλεγαν ρυθμικά. "Λαιστέρα Κουσκουτέρα βρέξον τώρα, βρέξον πέρα, Λαιστέρα Κουσκουτέρα".

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η θεατρική Ομάδα.

Σημιότυπο από την δοκιμή του έργου "Σειράν κι καλάνω".

Συνεχίζονται με γρήγορο ρυθμό οι δοκιμές του έργου "ΣΕΙΡΑΝ ΚΙ ΧΑΛΑΝΩ" της Άννας Μαυροπούλου - Βαφειάδου από την θεατρική ομάδα της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας. Στην ομάδα συμμετέχουν οι:

Λαμπρινός Ιντζεβίδης, Σταύρος Τσακουρίδης, Βάσω Κεχάογλου, Λάζαρος Σιδηρόπουλος, Σάρα Τσιμανίδου, Χαράλ. Καπουρτίδης, Ευγενία Καφετζή, Γιώργος Μουρατίδης, Αλέκος Θεοδωρίδης, Σάββας Ορφανίδης,

Νόπη Σκεντερίδου, Λεφτέρης Τσακουρίδης, Δημήτρης Ατρείδης.

Το έργο υπολογίζεται να είναι έτοιμο στα μέσα περιόδου Μαιου οπότε και θα παρουσιαστεί τόσο στη Βέροια όσο και αλλού.

Σκεύη και εργαλεία

- Συνέχεια από την 3η σελ. κουβαλούσαν τα ζώα.
21. Το κελιάρ Ήταν ένα κοίλο ημισφαιρικό χάλκινο σκεύος. Με το σκεύος αυτό στράγγιζαν τα μακαρόνια. Ένα άλλο είδος ήταν και το "σιρκέτο" με σχήμα κυλινδρικό και με βάση μικρότερη από το άνοιγμά του.
 22. Τα καρσάνια Τα κατασκεύαζαν από ξύλο σε σχήμα κυλινδρικό. Υπήρχαν μικρά και μεγάλα. Τα χρησιμοποιούσαν για τη παρασκευή "τσιρικτών".
 23. Το ξυλάγγ' Ήταν κατασκευασμένο από ξύλο σε σχήμα κυλινδρικό. Εμοιαζε με είδος βαρελιού. Στο μέσο είχε μεγαλύτερη διάμετρο από τις δύο τού βάσεις. Είχε άνοιγμα στο μέσο από όπου έβριχναν μέσα το γιασούρτι (το οζύγαλαν). Το χρησιμοποιούσαν για την παρασκευή του βούτυρου.
 24. Το ακαφίδ' (η ακάφη) Το κατασκεύαζαν από ξύλο

- και το χρησιμοποιούσαν στο ζύωμα του αλευριού. Υπήρχαν και τα σκαφίδια πλοσίματος, αλλά κάπως κατώτερης ποιότητας.
25. Το τουζλούκ' (αλαπέρα) Ήταν κατασκευασμένο από ξύλο σε σχήμα κυλινδρικό. Είχε και καπάκι. Μέσα φύλαγαν το αλάτι.
 26. Το υλιτέρ' Ένα είδος μικρού κόσκινου σε σχήμα κοίλο σφαιρικό, με μικρή λαβή. Με το σκεύος αυτό, στράγγιζαν το γάλα.
 27. Το σάτο' Ήταν μια πλάκα στρόγγυλη μεταλλική λαμαρίνα, όπου πάνω έβριχναν τα φύλλα ζυμαριού (γιοχαδες), αφού πρώτα άλειψαν την κάτω επιφάνεια με στάχτη ανακατεμένη με νερό.
 28. Η μπροσσία (πυροσσία) Ήταν ένα είδος τρίποδα από σίδηρο.
 29. Η μασιά Κατασκευασμένη από σίδηρο. Το σχήμα της και η χρήση της, όπως και η σημερινή.

30. Η κλαγού Ήταν μιά βέργα κυλινδρική. Τη χρησιμοποιούσαν για να ανοίγουν φύλλα ζυμαριού.
31. Η καπαμάα Ήταν μια βέργα, που στη μια άκρη της είχε δεμένα κουρέλια. Τη χρησιμοποιούσαν για να καθαρίζουν τη στάχτη του φούρνου.
32. Η κελπερή Μεταλλική πλάκα σαν ένα είδος τσάπας. Στην πάνω της πλευρά είχε σωληνωειδή υποδοχή, απ' όπου περνούσε βέργα. Τη χρησιμοποιούσαν, για να μεταφέρουν τα κάρβουνα του φούρνου.
33. Το σίδερον Ήταν μια βέργα, που τη χρησιμοποιούσαν για να θρυμματίζουν τα κάρβουνα του φούρνου.
34. Η πηρίφρα Ήταν το ξύλινο φτυάρι του φούρνου.
35. Το κοσκίν' (κόσανο) Ήταν όμοιο περίπου με το σημερινό.